

Sygn. akt **V Ca 637/18**

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 27 lipca 2018 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie V Wydział Cywilny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący:	SSO Zbigniew Podedworny
Sędziowie:	SSO Jan Bołonkowski (spr.) SSR del. Magdalena Hemerling
Protokolant:	sekr. sądowy Przemysław Sulich

po rozpoznaniu w dniu 27 lipca 2018 r. w Warszawie

na rozprawie

sprawy z powództwa J. R.

przeciwko (...) Towarzystwu (...) Spółce Akcyjnej z siedzibą w W.

o zapłatę

na skutek apelacji powódki

od wyroku Sądu Rejonowego dla Warszawy - Mokotowa w Warszawie

z dnia 14 grudnia 2017 r., sygn. akt I C 2823/16

I. zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że nadaje mu następującą treść:

„1) zasądza od (...) Towarzystwa (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. na rzecz J. R. kwotę 11.940 zł (jedenaście tysięcy dziewięćset czterdzieści złotych) z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 10 lutego 2016 r. do dnia zapłaty;

2) oddala powództwo w pozostałej części;

3) zasądza od (...) Towarzystwa (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. na rzecz J. R. kwotę 5.414 zł (pięć tysięcy czterysta czternaście złotych) tytułem zwrotu kosztów postępowania”;

II. oddala apelację w pozostałej części;

III. zasądza od (...) Towarzystwa (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. na rzecz J. R. kwotę 2.397 zł (dwa tysiące trzysta dziewięćdziesiąt siedem złotych) tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.

Sygn. akt V Ca 637/18

UZASADNIENIE

J. R. wystąpiła przeciwko (...) Towarzystwu (...) S.A. z siedzibą w W. z pozwem o zapłatę kwoty 11.940 zł z odsetkami ustawowymi od dnia 22 czerwca 2013 r. do dnia 31 grudnia 2015 r. oraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 1 stycznia 2016 r. do dnia zapłaty, powódka wniosła nadto o zasądzenie od pozwanego na jej rzecz zwrotu kosztów procesu.

W uzasadnieniu wywiezionego powództwa powódka wskazała, że jako konsument zawarła ze stroną pozwaną umowę ubezpieczenia na życie z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym (...), potwierdzoną polisą nr (...). Umowa łącząca strony została rozwiązana, zaś ze środków zgromadzonych na indywidualnym rachunku powódki w łącznej wysokości 16.081,66 zł pozwany pobrał sumę 11.940 zł tytułem opłaty likwidacyjnej, co miało stanowić 74 % wartości tegoż rachunku, wypłacając powódce jedynie kwotę 4.141,66 zł. Według powódki, postanowienia wzorca umownego oraz polisy ubezpieczeniowej dotyczące pobranej opłaty likwidacyjnej nie wiążą jej, albowiem stanowią niedozwolone postanowienia umowne w rozumieniu art. 385⁽¹⁾ k.c.

Pozwany wniosł o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie na jego rzecz od powódki zwrotu kosztów procesu. Podniósł, że doszło do zmiany umowy w zakresie opłaty likwidacyjnej, która to zmiana została indywidualnie uzgodniona, gdyż w piśmie z dnia 4 czerwca 2013 r. powódka wniosła o zastosowanie nowych postanowień dotyczących opłaty likwidacyjnej, zaś pozwany zaakceptował wniosek powódki. Ponadto pozwany argumentował, że postanowienia umowne będące podstawą naliczenia opłaty likwidacyjnej nie mają charakteru abuzywnego, ponieważ dotyczą głównych świadczeń stron, miały one zapewnić pozwanemu pokrycie poniesionych przez niego kosztów, a nadto nie kształtują praw i obowiązków powódki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami ani nie naruszają rażąco jej interesów. Pozwany wskazał także, że korzyść, którą uzyskał od powódki, zużył w taki sposób, że nie jest już wzbogacony.

Sąd Rejonowy dla Warszawy – Mokotowa w Warszawie wyrokiem z dnia 14 grudnia 2017 r. oddalił powództwo i nie obciążył powódki obowiązkiem zwrotu kosztów procesu na rzecz pozwanego.

Sąd ten ustalił, że w dniu 23 maja 2011 r. na wniosek J. R. pomiędzy nią jako ubezpieczającym i ubezpieczonym a (...) Towarzystwem (...) S.A. z siedzibą w W. została zawarta umowa ubezpieczenia na życie z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym (...) (...), potwierdzona polisą nr (...). Umowa była zawarta na podstawie ogólnych warunków ubezpieczenia IFU – OWU (...), zwanych dalej „OWU”, wraz z załącznikami, które to dokumenty stanowiły integralną część tejże umowy i zostały powódce doręczone. W umowie ustalono, że powódka będzie opłacała składkę regularną w wysokości 12.000 zł do 23 maja każdego roku kalendarzowego.

Zgodnie z § 3 OWU, przedmiotem umowy było ubezpieczenie życia ubezpieczonego oraz długoterminowe gromadzenie środków finansowych przez nabywanie jednostek uczestnictwa ze środków pochodzących ze składek. Zakres ubezpieczenia obejmował takie zdarzenia jak śmierć ubezpieczonego oraz dożycie przez niego stu lat (§ 4 OWU). Przed zawarciem umowy strona pozwana miała obowiązek doręczyć ubezpieczającemu tekst ogólnych warunków umowy (§ 10 ust. 1 OWU). Zgodnie z § 25 ust. 1 OWU umowa ubezpieczenia ulegała rozwiązaniu w razie jej wypowiedzenia przez ubezpieczającego z zachowaniem 3 – miesięcznego okresu wypowiedzenia, którego można było dokonać w każdym czasie przez złożenie Towarzystwu stosownego oświadczenia. Umowa wygasła w dacie następujących zdarzeń: spełnienia świadczenia ubezpieczeniowego w związku ze śmiercią ubezpieczonego, upływu okresu prolongaty – jeśli w tym okresie nie zapłacono składki regularnej, upływu terminu na zapłatę kwoty zapewniającej osiągnięcie minimalnej wartości subkonta składek regularnych, całkowitej wypłaty, upływu okresu wypowiedzenia umowy ubezpieczenia oraz ukończenia przez ubezpieczonego stu lat (§ 25 ust. 2 OWU). Według § 21 ust. 11 w zw. z § 21 ust. 1 – 10 OWU możliwa była całkowita wypłata środków zgromadzonych na indywidualnym rachunku ubezpieczonego – na jego wniosek złożony

w każdym czasie. Następowoło to poprzez umorzenie na rachunku ubezpieczonego jednostek uczestnictwa według wartości najpóźniej z dnia wskazanego w regulaminach funduszy.

Na podstawie § 18 ust. 1 OWU pozwany został upoważniony do pobierania w ramach zawartej umowy następujących opłat: wstępnej, za zarządzanie, administracyjnej, transakcyjnej, likwidacyjnej, od wykupu, za przewalutowanie, za ryzyko, za wznowienie umowy, za cesję oraz za obniżenie składki regularnej. Opłata likwidacyjna została ustalona procentowo i miała być pobierana z subkonta składek regularnych poprzez umorzenie jednostek uczestnictwa przed całkowitą wypłatą w razie wygaśnięcia umowy ubezpieczenia w sytuacjach wskazanych w § 12 ust. 2, § 25 ust. 2 pkt 2, 3 i 5 OWU oraz od tej części częściowej wypłaty z subkonta składek regularnych, która powoduje, że wartość subkonta składek regularnych staje się niższa od kwoty odpowiadającej statusowi polisy opłacanej (§ 18 ust. 6 OWU). Wysokość pobieranej opłaty likwidacyjnej określona została w załączniku do ogólnych warunków ubezpieczenia (§ 19 ust. 1 OWU), jak również została uwidoczniona w dokumencie polisy.

Zgodnie z pkt 15 załącznika do OWU opłata likwidacyjna miała być pobierana w następującej wysokości: w 1. roku polisowym – 100 % środków wypłacanych z subkonta składek regularnych, w 2. roku – 100 %, w 3. roku – 80 %, w 4. roku – 70 %, w 5. roku – 60 %, w 6. roku – 50 %, w 7. roku – 40 %, w 8. roku – 30 %, w 9. roku – 20 %, w 10. roku – 10 %.

Powódka rozważała możliwość zakończenia łączącej strony umowy. W pozwanym Towarzystwie (...) dowiedziała się, że jeżeli wystąpi z odpowiednim wnioskiem, będzie możliwe pobranie opłaty likwidacyjnej w niższej wysokości. W dniu 4 czerwca 2013 r. powódka wystosowała do pozwanego pismo, w którym wniosła o ustalenie opłaty likwidacyjnej w wysokości 109,25 % składki regularnej należnej za pierwszy rok polisowy, kosztów wystawienia polisy wynoszących 260 zł i kosztów rozwiązania umowy ubezpieczenia wynoszących 280 zł. Wraz z tym pismem powódka skierowała do pozwanego wniosek

o dokonanie całkowitej wypłaty wartości polisy. Na skutek złożenia przez powódkę tego wniosku umowa wygasła. Pozwany dokonał umorzenia środków zgromadzonych na indywidualnym rachunku powódki według wartości na dzień 21 czerwca 2013 r. i od zgromadzonej na nim sumy 16.081,66 zł pobrał opłatę likwidacyjną w wysokości 11.940 zł (tj. niższej niż kwota ustalona zgodnie z wyliczeniem zawartym w piśmie powódki z dnia 4 czerwca 2013 r.), wypłacając powódce kwotę 4.141,66 zł.

Pismem z dnia 15 stycznia 2016 r. powódka wezwała pozwanego do zwrotu sumy pobranej tytułem opłaty likwidacyjnej, zakreślając jednocześnie jednodniowy termin na spełnienie tego świadczenia.

Dokonując oceny ustalonego stanu faktycznego Sąd Rejonowy zważył, że umowa zawarta przez strony miała charakter umowy mieszanej z elementami klasycznego modelu umowy ubezpieczenia na życie i postanowieniami charakterystycznymi dla umów, których celem jest inwestowanie kapitału.

Umowa ta była zawarta pomiędzy stroną pozwaną jako przedsiębiorcą a powódką jako konsumentem.

Sporna opłata likwidacyjna nie należy do głównych świadczeń stron umowy, gdyż nie należy do jej elementów konstrukcyjnych, czyli tzw. essentialia negotii. W tym zakresie

Sąd Rejonowy podzielił pogląd prezentowany w orzecznictwie (np. w wyrokach Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 26 czerwca 2012 r., VI ACa 87/12 i z dnia 6 września 2012 r., VI ACa 458/12), zgodnie z którym opłata likwidacyjna nie stanowi głównego świadczenia stron umowy ubezpieczenia z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym.

Sąd Rejonowy uznał, że postanowienia umowy odnoszące się do opłaty likwidacyjnej ukształtowały prawa i obowiązki powódki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jej interesy. Pobrana od powódki opłata likwidacyjna była bowiem wygórowana – stanowiła ok. 74 % sumy zgromadzonej przez powódkę na indywidualnym rachunku umowy. Ponadto pobranie opłaty likwidacyjnej zostało przewidziane na wypadek skorzystania przez konsumenta z przysługującego mu uprawnienia przewidzianego w umowie (§ 25 ust. 1)

w postaci wypowiedzenia kontraktu lub też wystąpienia z wnioskiem o całkowitą wypłatę zgromadzonych środków, co prowadziło do wygaśnięcia umowy. Takie uprawnienie do wcześniejszego zakończenia umowy ubezpieczenia przewiduje również art. 830 § 1 k.c.,

tj. przepis o charakterze *ius cogens*. Nie znajduje zatem uzasadnienia obciążenie powódki opłatą likwidacyjną, i to w wymiarze 74 % zgromadzonych oszczędności, w sytuacji skorzystania przez nią z uprawnienia przewidzianego zarówno w ustawie, jak i umowie.

Pomimo tych konstatacji Sąd Rejonowy doszedł jednak do wniosku, że spornych postanowień dotyczących opłaty likwidacyjnej nie można uznać za niedozwolone postanowienia umowne w rozumieniu art. 385¹ k.c., nie została bowiem spełniona przesłanka braku ich indywidualnego uzgodnienia z powódką. Zdaniem Sądu Rejonowego, sposób wyliczenia opłaty likwidacyjnej, obowiązującej w chwili wygaśnięcia umowy, został ustalony na wniosek powódki skierowany do pozwanego w piśmie z dnia 4 czerwca 2013 r. A zatem postanowienie to zostało przez strony umowy indywidualnie uzgodnione.

Zgodnie z art. 385¹ § 3 k.c. niezgodnione indywidualnie są te postanowienia umowy, na których treść konsument nie miał rzeczywistego wpływu. O takim rzeczywistym wpływie konsumenta na treść umowy można mówić wtedy, gdy np. konkretne postanowienia umowne zostały sformułowane przez konsumenta i włączone do umowy na jego żądanie. W ocenie Sądu Rejonowego, z taką sytuacją mamy do czynienia w niniejszej sprawie – sposób ustalenia wysokości spornej opłaty likwidacyjnej został włączony do umowy na wniosek powódki, na co przystała strona pozwana, a co doprowadziło do zmiany łączącej strony umowy w tym zakresie. Sporny zapis jako indywidualnie uzgodniony nie może być uznany za niedozwolone postanowienie umowne – również w sytuacji, gdy (jak w niniejszej sprawie) kształtuje prawa

i obowiązki konsumenta w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy. Zdaniem Sądu Rejonowego, nie można również czynić pozwanemu Towarzystwu (...) zarzutu, że pobrał od powódki opłatę likwidacyjną w kwocie niższej niż została ustalona zgodnie z wnioskiem powódki – pobranie opłaty likwidacyjnej w maksymalnej wysokości było bowiem uprawnieniem, a nie obowiązkiem pozwanego, nie musiał on więc z niego w całości skorzystać.

W konsekwencji Sąd Rejonowy uznał, że skoro podstawa pobrania przez pozwanego od powódki opłaty likwidacyjnej w wysokości 11.940 zł nie odpadła w rozumieniu art. 410 § 2 k.c., pozwany nie ma obowiązku zwrotu tej opłaty. Wobec powyższego Sąd oddalił powództwo i orzekł o kosztach procesu na podstawie art. 102 k.p.c.

Powódka zaskarżyła wyrok Sądu Rejonowego w części oddalającej powództwo apelacją, w której zarzuciła naruszenie:

1) art. 233 § 1 k.p.c. poprzez dokonanie błędnej oceny materiału dowodowego i wyprowadzenie niemającego oparcia w zgromadzonych dowodach wniosku, że pomiędzy powódką i pozwanym doszło do indywidualnie uzgodnionej zmiany postanowień umowy w zakresie wysokości opłaty likwidacyjnej oraz że opłata likwidacyjna została pobrana nie na podstawie postanowień wzorca umowy, lecz na indywidualnie uzgodnionych warunkach;

2) art. 228 § 1 i 2 w zw. z art. 233 § 1 k.p.c. poprzez pominięcie w ustaleniach faktu powszechnie znanego, a co najmniej znanego Sądowi urzędowo, że pozwany uchwałą zarządu (...) Towarzystwa (...) S.A. nr (...) z dnia 27 sierpnia 2012 r. dokonał jednostronnej zmiany postanowień wzorca umowy poprzez wprowadzenie innego niż umowny sposobu obliczania opłaty likwidacyjnej, co oznacza, że opłata likwidacyjna w niniejszej sprawie została obliczona w sposób określony w tej uchwale, a podjęcie tej uchwały nie stanowiło ważnej i skutecznej zmiany OWU;

3) art. 812 § 9 i art. 384¹ k.c. poprzez ich niezastosowanie;

4) art. 24 ust. 1 i ust. 2 pkt 3 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów poprzez nieuwzględnienie faktu, że działania pozwanego polegające na wprowadzaniu w błąd co do zmiany OWU poprzez informowanie o wprowadzeniu nowego sposobu naliczania wysokości opłaty likwidacyjnej według zasad wynikających z uchwały zarządu (...) Towarzystwa (...) S.A.

nr (...) z dnia 27 sierpnia 2012 r., a w konsekwencji pobieranie opłat likwidacyjnych według zasad wynikających z tej uchwały, zostały uznane za praktyki naruszające zbiorowe interesy konsumentów i nieuczciwe praktyki rynkowe na podstawie decyzji Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 15 października 2014 r. nr (...) (znak (...)) oraz nakazano zaniechania ich stosowania;

5) art. 385¹ § 1 k.c. poprzez jego niezastosowanie polegające na braku uznania za niedozwolone postanowien wzorca umowy dotyczących opłaty likwidacyjnej;

6) art. 479²² § 1 i art. 479⁴³ k.p.c. poprzez ich niezastosowanie polegające na braku uwzględnienia okoliczności, że postanowienia wzorca umowy stosowanego przez pozwanego dotyczące opłaty likwidacyjnej zostały zakazane przez Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów.

Apelująca wniosła o zmianę wyroku w zaskarżonej części i uwzględnienie powództwa oraz zasądzenie od pozwanego na rzecz powódki zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.

Pozwany wniósł o oddalenie apelacji i zasądzenie od powódki na jego rzecz kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.

Sąd Okręgowy ustalił i zważył, co następuje:

Apelacja zasługuje na uwzględnienie.

W sprawie nie ma sporu co do okoliczności faktycznych, które Sąd Rejonowy prawidłowo ustalił. Sporną kwestią jest ocena, czy zakwestionowane przez powoda postanowienia są niedozwolonymi klauzulami umownymi.

Rację ma skarżąca zarzucając Sądowi Rejonowemu błędną ocenę, jakoby pomiędzy powódką i pozwanym doszło do indywidualnie uzgodnionej zmiany postanowień umowy w zakresie wysokości opłaty likwidacyjnej oraz że opłata likwidacyjna została pobrana na indywidualnie uzgodnionych warunkach.

Przede wszystkim należy zauważyć, że zgodnie z art. 385² k.c. oceny zgodności postanowienia umowy z dobrymi obyczajami dokonuje się według stanu z chwili zawarcia umowy, biorąc pod uwagę jej treść, okoliczności zawarcia oraz uwzględniając umowy pozostające w związku z umową obejmującą postanowienie będące przedmiotem oceny. Do wyrażonej w tym przepisie zasady nawiązuje uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 20 czerwca 2018 r., III CZP 29/17, stwierdzająca, że oceny,

czy postanowienie umowne jest niedozwolone (art. 385¹ § 1 k.c.), dokonuje się według stanu z chwili zawarcia umowy. Skoro miarodajną dla kontroli abuzywności postanowień umownych jest chwila zawarcia umowy, to okoliczności powstałe później – na etapie jej wykonywania – nie mają znaczenia. Umowa podlegająca kontroli w niniejszej sprawie była zawarta w dniu 23 maja 2011 r. O zastosowaniu innej wysokości opłaty likwidacyjnej niż określona w OWU powódka została powiadomiona przez pozwanego pismem z dnia 28 czerwca 2013 r. (k. 89 akt sprawy) na etapie rozwiązywania umowy i dlatego ta okoliczność nie może mieć znaczenia dla oceny postanowień OWU pod kątem ich abuzywności.

Niezależnie od powyższego Sąd Rejonowy całkowicie bezpodstawnie uznał, że sposób wyliczenia opłaty likwidacyjnej, który pozwany zastosował w chwili wygaśnięcia umowy, został ustalony na wniosek powódki. Po pierwsze, w powołanym wyżej piśmie z dnia

28 czerwca 2013 r. pozwany poinformował powódkę, że w łączącej strony umowie wysokość opłaty likwidacyjnej pobieranej w związku z wygaśnięciem umowy uległa zmianie na mocy uchwały Zarządu (...) Towarzystwa (...) S.A. z dnia 27 sierpnia 2012 r.

w sprawie odstąpienia od stosowania postanowień dotyczących ryczałtowej wysokości opłaty likwidacyjnej zawartych w OWU. Po drugie, pozwany pobrał opłatę likwidacyjną w wysokości 11.949 zł, czyli całkowicie innej niż zaproponowana przez powódkę w piśmie z dnia 4 czerwca 2013 r. (109,25% składki regularnej należnej za pierwszy rok polisy + koszty wystawienia polisy wynoszące 260 zł + koszty rozwiązania umowy ubezpieczenia wynoszące 280 zł = 13.650 zł). Powyższe okoliczności wskazują, że pozwany jednostronnie ustalił i pobrał opłatę likwidacyjną w wysokości nie przewidzianej w umowie.

Sąd Rejonowy nie uwzględnił okoliczności, której pozwany nie zaprzeczył, wynikającej ze stanowiska Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 13 czerwca

2017 r. zawierającego istotny pogląd dla sprawy (k. 182 – 193). Mianowicie klauzula dotycząca pobierania opłaty likwidacyjnej zawarta w umowie poddanej kontroli w niniejszej sprawie

(pkt 15 załącznika do OWU) ma identyczne brzmienie jak klauzula wpisana do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone pod nr 4633 na skutek wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 4 kwietnia 2013 r., sygn. akt VI ACa 1324/12, wydanego wobec tego samego przedsiębiorcy ((...) Towarzystwo (...) S.A. z siedzibą w W.). Na podstawie art. 479⁽⁴³⁾ k.p.c. w brzmieniu obowiązującym do dnia 16 kwietnia 2016 r. w zw. z art. 9 ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 r. o zmianie ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1634) wymieniony wyżej wyrok ma skutek wobec osób trzecich od chwili wpisania uznanego za niedozwolone postanowienia wzorca umowy do rejestru, a zatem wiąże także Sąd orzekający w niniejszej sprawie. Uznanie stosowanego przez pozwanego wzorca umownego za niedozwolony w ramach kontroli abstrakcyjnej stanowi prejudykat dla analogicznego rozstrzygnięcia przeprowadzonego w ramach kontroli incydentalnej w niniejszej sprawie.

Sąd Okręgowy uznaje, że zakwestionowane postanowienia umowy dotyczące wysokości opłaty likwidacyjnej nie zostały indywidualnie uzgodnione. Poza tym akceptuje stanowisko Sądu Rejonowego, że postanowienia te nie dotyczą głównych świadczeń stron oraz kształtują prawa i obowiązki powódki jako konsumenta w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jej interesy. Okoliczność naruszenia dobrych obyczajów i rażącego naruszenia interesów konsumentów została potwierdzona także wspomnianym wyżej wyrokiem wydanym w ramach kontroli abstrakcyjnej.

Zatem Sąd Okręgowy stwierdza, że spełnione są wszystkie określone w art. 385¹ § 1 k.c. przesłanki uznania przedmiotowych postanowień za niedozwolone klauzule umowne.

Stwierdzenie abuzywności konkretnych postanowień umownych rodzi taki skutek,

że postanowienia te nie wiążą konsumenta *ex tunc* i *ex lege*, przy czym – jak wynika z art. 385⁽¹⁾ § 2 k.c. – strony są związane umową w pozostałym zakresie. Treść wskazanej regulacji oznacza, że stwierdzenie niedozwolonego charakteru postanowień dotyczących opłaty likwidacyjnej skutkuje koniecznością wyeliminowania ich z umowy. W konsekwencji powódka ma prawo żądać wypłaty całości środków zgromadzonych na jej rachunku, w tym również zatrzymanej przez pozwanego kwoty 11.940 zł.

Z powyższych względów Sąd Okręgowy na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że zasądził od pozwanego na rzecz powódki kwotę 11.940 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 10 lutego 2016 r. do dnia zapłaty.

Wobec tego, że Sąd na podstawie art. 481 § 1 i 2 oraz art. 455 k.c. zasądził odsetki za opóźnienie od dnia następującego po upływie terminu określonego przez powódkę w wezwaniu do zapłaty z dnia 15 stycznia 2016 r. skierowanym do pozwanego, zaś w pozwie

i apelacji powódka domagała się zasądzenia odsetek od wcześniejszej daty, w tej nieuwzględnionej części zarówno powództwo, jak i apelacja (na podstawie art. 385 k.p.c.) podlegały oddaleniu.

Na podstawie art. 98 k.p.c. pozwany jako przegrywający jest zobowiązany zwrócić powódce koszty procesu w kwocie 5.414 zł, na które składają się: opłata od pozwu w kwocie 597 zł, opłata skarbową od pełnomocnictwa w kwocie 17 zł oraz wynagrodzenie pełnomocnika w kwocie 4.800 zł ustalonej zgodnie z § 2 pkt 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz. U. poz. 1800) w brzmieniu obowiązującym do dnia 26 października 2016 r. w zw. z § 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz. U. poz. 1668).

Na podstawie art. 98 w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. Sąd Okręgowy obciążył pozwanego, jako przegrywającego w drugiej instancji, obowiązkiem zwrotu na rzecz powódki poniesionych przez nią kosztów postępowania apelacyjnego w kwocie 2.397 zł, na które składają się: opłata od apelacji w kwocie 597 zł oraz koszty zastępstwa prawnego w instancji odwoławczej w kwocie 1800 zł ustalonej zgodnie z § 2 pkt 5 w zw. z § 10 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz. U. poz. 1800, z późn. zm.).